

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Ревизијата на успешност е спроведена со цел да се даде оценка за ефикасноста и ефективноста на воспоставениот систем на јавна внатрешна финансиска контрола и внатрешната ревизија.

Поглавјето Ревизорски наоди ги содржи ревизорските прашања и одговорите на поставените цели на ревизијата утврдени во проблематичните подрачја, утврдените состојби како и препораки кои ревизијата ги дава со цел да се отстранат причините за констатираните неправилности и состојби.

Со ревизијата на успешност констатиравме ризични области кон кои ја насочивме ревизијата со цел да дадеме одговор на поставените ревизорски прашања кои се однесуваат на овој процес. Основната ревизорска цел на оваа ревизија е поставена во следното прашање:

- **Дали се преземени потребните активности за воспоставување и обезбедување на ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија.**

Со анализата на законската регулатива и подзаконските акти, извршената ревизија кај субјектот, произлегоа неколку значајни подрачја во делот на функционирањето на овој систем кои беа предмет на подетално анализирање:

1. Правната рамка и стратешките документи
2. Финансиско управување и контрола, и тоа:
 - 2.1. Оценка на основните компоненти,
 - 2.2. Функционирање на процесите: утврдување на ефективноста на системот на интерни контроли при спроведувањето на набавките и плаќањата и заштита на средствата и обврските (инвентарисување на средствата и обврските).
3. Внатрешна ревизија.

Како резултат на извршената ревизија на успешност за добивање одговор на поставената цел, констатиравме одредени состојби и слабости во горенаведените ризични области.

1. Правната рамка и стратешките документи

Во рамките на ризичната област која ги третира прашањата од областа на правната рамка и стратешките документи се фокусиравме на прашањата поврзани со стратегиите, законите и актите од областа при што констатиравме дека СОЗР има воспоставено солидна правна рамка и стратешки документи кои поблиску го уредуваат ефикасното креирање на политиките во работењето за успешна реализација на поставените цели, како и продолжување на отпочнатите активности за донесување и имплементација на стратегија за управување со ризици.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Во рамките на ризичната област која ги третира прашањата од Правна рамка и стратешки документи, ревизијата ги даде следните образложенија:

- во текот на 2012 година, донесени се **Правилник за внатрешна организација на СОЗР и Правилник за систематизација на работните места на СОЗР** (детално образложено во точка 2.1.1.).
- во Стратешкиот план за извршување на внатрешна ревизија за 2013-2015 година се утврдени целите и активностите на Единицата за внатрешната ревизија (детално образложено во точка 3);
- По доставување на Нацрт извештајот, од страна на СОЗР донесени се: **Стратешки план 2015-2017 година и Работна програма за работа за 2015 година.**

Поради отсуство на **Стратегија за управување со ризикот**, а во насока на надминување на утврдената состојба, во текот на ревизијата, директорот на СОЗР донесе Решение за именување на членови на работна група за изработка на Стратегија за управување со ризикот (детално образложено во точка 2.1.2.).

Горенаведената состојба упатува дека продолжувањето на отпочнатите активности за донесување на стратешки план, годишен план за работа и стратегија за управување со ризици, ќе придонесе за зајакнување на ефикасноста и ефективноста на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија, во насока на реализација на целите на СОЗР.

2. Финансиско управување и контрола

2.1. Оценка на основните компоненти

Во рамките на ризичната област која третира прашања од **финансиското управување и контрола**, ревизијата имаше за цел да даде одговор на повеќе ревизорски прашања поврзани со компонентите:

- 2.1.1. Контролна средина,
- 2.1.2. Управување со ризиците,
- 2.1.3. Контроли,
- 2.1.4. Информации и комуникации,
- 2.1.5. Мониторинг.

Во функција на градење на одговори зад секое од поставените прашања, утврдени се следните состојби и дадени се образложенија:

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

2.1.1. Контролна средина

Контролната средина, го опфаќа личниот и професионалниот интегритет на раководителите и вработените во субјектот, начин на размислување и стил на работење на раководителите, организационата структура која обезбедува поделба на одговорностите, хиерархија и јасни правила, права, обврски и нивоа на известување, политики и практики на управување со човечки ресурси и компетентност на вработените.

Од извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, во насока на осознавање на контролното опкружување во СОЗР, ревизијата ги утврди следниве состојби:

- во октомври 2012 година, од страна на директорот на СОЗР, донесени се **Правилник за внатрешна организација на СОЗР и Правилник за систематизација на работните места на СОЗР**. Во Правилникот за организација се уредува внатрешната организација, видот и бројот на организациските единици, раководењето со истите, организираноста на организациските единици, нивниот делокруг и начин на работење и програмирањето и планирањето на работите и на задачите на СОЗР, додека во Правилникот за систематизација се утврдува вкупниот број, распоредот и описот на работните места, како и посебните услови што треба да ги поседуваат државните службеници и другите работници во СОЗР за извршување на работите и на задачите на одделните работни места. Во наведените правилници јасно се прикажани и опишани должностите, одговорностите и надлежностите на вработените во СОЗР. За наведените акти добиени се согласности од Агенцијата за администрација.
- со актот за внатрешна организација, предвиден е **Сектор за финансиски прашања (СФП)**, со 4 одделенија - Одделение за буџетска координација, Одделение за буџетска контрола, Одделение за сметководство и плаќање и Одделение за јавни набавки, со 117 предвидени работни места, од кои пополнети се 77 работни места. Раководителот на секторот за својата работа директно одговара пред директорот на СОЗР. Имајќи ги во предвид обемот на надлежностите на СОЗР, се наметнува потребата од процена за превземање на активности за кадровско доекипирање на сектор за финансиски прашања;
- **внатрешната ревизија** функционира како самостојна организациска единица - Одделение за внатрешна ревизија, надвор од организациските единици од прво ниво, во рамки на СОЗР (детално образложено во точка 3);
- директорот со **Етички кодекс за вработените** го уредува начинот на однесување и работење на вработените во СОЗР, со цел да се обезбеди примена и почитување на принципите на законитост, професионален

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

интегритет, ефикасност, ефективност и посветеност при вршењето на нивните службени должности. ги пропишува стандардите на однесување кои треба да се почитуваат од сите вработени и дава насоки и упатства за решавање на етичките прашања;

- раководителот на Секторот за финансиски прашања има изработено **План за воспоставување и развој на финансиското управување и контрола и методологија за спроведување на планот**, кој ги содржи активностите за спроведување на системот за финансиско управување и контрола, роковите за спроведување на поединечните активности како и одговорни лица за реализација на истите;

- согласно барањата на **Системот за управување со квалитет** од меѓународниот стандард за управување со квалитет ISO 9001:2008, директорот на СОЗР со одлука има именувано претставник на раководството за квалитет и негови заменици, чија одговорност е да се грижат за процесот на имплементација, функционирање и постојано унапредување на системот за управување со квалитет.

Во координација со надворешно друштво за консултантски услуги, ангажирано за воспоставување на документарен систем за управување со квалитет во 2014 година во СОЗР се одобрени и имплементирани **12 Процедури за работа**, за кои сеуште не е добиен сертификат за ISO стандардот од страна на сертификационо тело. Со процедурите не се дефинирани овластувањата и одговорностите на вработените, како и не е воспоставена поделба на должностите на начин кој оневозможува едно лице или организациона единица да ги контролира сите значајни фази на определена активност/настан. Исто така не е изработена мапа на процесите, со која ќе се опише текот на работењето (работната инструкција), ќе се определат инволвираните вработени во истиот, ќе се врши анализа на ризиците во процесот и ќе се определат конкретните мерки за нивно надминување.

Во насока на надминување на наведената состојба, во СОЗР се преземени дополнителни активности и изработени се Нацрт верзии за две процедури, и тоа Процедура за превоз и одржување на моторни возила и Процедура за управување со документи, во кои се дефинирани овластувањата и одговорностите на вработените;

- директорот има донесено **Годишна програма за обука** на државните службеници за 2013 година, со цел постојано надградување на знаењата и вештините на вработените. Наведените активности ќе придонесат за подобрување на ефикасноста и ефективноста во извршувањето на надлежностите на СОЗР. СОЗР, за 2013 година, нема доставено до Министерството за информатичко општество и администрација

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

полугодишни извештаи за спроведени специјализирани обуки за државните службеници, бидејќи не се реализирани обуки од таков вид. Во периодот на известување од ревизијата, директорот на СОЗР достави Извештај за реализирани обуки за 2014 година до Министерството за информатичко општество и администрација;

- во СОЗР вработувањето, оценувањето, унапредувањето и наградувањето/поправни мерки на вработените се врши согласно Законот за државни службеници и Законот за работни односи. Во текот на 2013 година реализирани се 4 нови вработувања согласно законски пропишаната процедура. Во СОЗР се врши оценување само на вработените кои имаат статус на државни службеници. Во 2013 година реализирани се 6 унапредувања по претходно добиена согласност од надлежното министерство, исплатени се награди на 4 вработени во висина на една месечна просечна плата, како и донесени се неколку решенија за изрекување на дисциплински мерки, по кои се изречени парични казни.

Погоре наведените состојби упатуваат дека со донесувањето на планот за воспоставување и развој на финансиското управување и контрола и методологија за спроведување на планот, а имајќи го во предвид позитивниот став на раководството за воспоставување, развој и унапредување на контролниот систем, контролното опкружување ќе овозможи непречено функционирање на системот на финансиско управување и контрола и остварувањето на посебните и општите цели на субјектот.

2.1.2. Управување со ризиците

Управувањето со ризик, согласно член 15 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, опфаќа утврдување, проценка и контрола на можните настани или состојби кои може да имаат негативно влијание врз постигнувањето на целите на субјектот заради обезбедување разумно уверување дека истите ќе бидат остварени. За спроведување на наведените активности, раководителот на субјектот донесува стратегија за управување со ризикот, која се ажурира на секои три години и во случаите кога ризикот значително се менува, додека контролите кои се однесуваат на минимизирање на ризикот треба да бидат анализирани и ажурирани најмалку еднаш годишно. Вршењето на анализа на ризиците, како и изготвување на стратегија за управување со ризикот, поволно влијаат на остварувањето на целите во субјектот.

Во насока на реализација на поставените цели, потребно е изготвување на стратешки и годишни планови, во кои целите се соодветни на максимално расположливите ресурси, со што треба да се минимизира ризикот од неисполнување на истите. При планирањето треба да бидат утврдени

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

условите за остварување на целите, а потоа да се алоцираат ресурсите, имајќи ја предвид нивната ограниченост.

СОЗР нема воспоставено пракса на изготвување **Стратешки и годишни планови/програми за работа** во кои ќе се утврди мисијата, задачите, обврските и специфичностите, идните планови, приоритетите и целите на СОЗР, како и ќе се утврдат активностите кои треба да се реализираат во тековната година.

Исто така, СОЗР нема изготвено **Стратегија за управување со ризикот**, со која би се утврдиле политиката за управување со ризици со која раководството јасно ќе го поддржи процесот за управување со ризици, како и би се определила улогата и одговорноста на сите вработени во утврдувањето и управување со ризиците во работењето.

Во насока на надминување на утврдената состојба во текот на ревизијата директорот на СОЗР донесе Решенија за именување на членови на работна група за изработка на Стратешки план 2015-2017, годишен план за работа на СОЗР за 2015 година и Стратегија за управување со ризикот.

По доставување на Нацрт извештајот, од страна на СОЗР донесени се Стратешки план 2015-2017 година и Работна програма за 2015 година, во насока на подржување на процесот на планирање на активностите.

Имплементацијата на донесените акти, како и отпочнатите активности за подготовка на стратегијата за управување со ризик ќе придонесе кон зајакнување на системот на финансиското управување и контрола во СОЗР.

2.1.3. Контроли

Контролните активности во еден субјект ги опфаќаат политиките и процедурите воспоставени за справување со ризиците и постигнување на целите на субјектот. За да бидат ефективни, контролите мора да бидат соодветни, да функционираат постојано според план во текот на целиот период и да бидат рентабилни, сеопфатни, разумни и директно поврзани со контролните цели.

Од извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, во насока на давање оценка дали субјектот донел политики и воспоставил постапки за справување со ризиците и постигнување на целите и задачите на субјектот, ревизијата ги утврди следните состојби:

- СОЗР има изготвено **интерен акт** - Упатство за евидентирање, за движење, за начинот на контрола и плаќањето на фактури и ситуации како интерен акт со кој се пропишува процесот на прием, одобрување, евидентирање и плаќање на финансиските документи. Начинот на организирање и вршење

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

на попис, роковите за вршење и усогласувањето на сметководствената со фактичката состојба се дефинирани во поединечни Упатства за организирање и вршење на попис (детално образложено во точките 2.2.2. и 2.2.3.);

- директорот на СОЗР со Решенија за давање генерално овластување овластува лице за плаќање и лица за преземање на **финансиски обврски** за дел на буџетот распределен со Решение за внатрешна распределба на буџетот за 2013 година. За дадените овластувања воспоставена е евиденција согласно Правилникот за начинот на давање на овластување;

Исто така, директорот на СОЗР тековно дава и други овластувања на вработените, во доменот на нивните надлежности;

- согласно Упатството за евидентирањето, движењето, начинот на контрола и плаќањето на фактури и ситуации, **ex-ante финансиската контрола** се врши во секој сектор поодделно, од страна на одговорни лица/референти задолжени за конкретната нарачка. Во функција на зајакнување на ex-ante финансиската контрола од 2013 година, во делот на контролата на времените ситуации, формирана е тричлена комисија која врши проверка и контрола над времените ситуации кои се однесуваат на реализацијата на изградбата на објектите, од аспект на нивната усогласеност со договорите за градење и градежната книга.

За извршените контроли лицата со **потпис** потврдуваат дека испорачаните стоки, извршените услуги и изведените работи во количина, обем и квалитет се во согласност со склучениот договор за јавна набавка. Понатаму документацијата се доставува до раководителите на секторите, кои исто така вршат контрола и со потпис потврдуваат дека може да се исплати документот. Пред да се изврши плаќањето, ликвидаторот повторно врши ex-ante финансиската контрола, односно ја проверува комплетноста, веродостојноста и законитоста на документацијата, и субјектот на кој треба да се исплати. Комплетноста на целокупната документација со свој потпис ја потврдува и раководителот на секторот за финансиски прашања.

Согласно актот за систематизација, **ex-post финансиската контрола**, како контрола на финансиската документација по завршување на плаќањето, е предвидено да се врши во одделението за буџетска контрола, со предвидени 3 работни места. Поради непополнетост на предвидените работни места, ex-post финансиската контрола, односно контролата на финансиската документација по извршеното плаќање, согласно воспоставената пракса, се врши во одделението за сметководство и плаќање, за што се става печат “платено”.

Во текот на ревизијата извршена е измена на Упатството за евидентирањето, за движењето, за начинот на контрола и плаќањето на

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

фактури и ситуации, во делот на спроведувањето на контролата на финансиската документација по извршеното плаќање, како дел на ex-post финансиската контрола;

- СОЗР има воспоставено материјална евиденција на основните средства, материјалите, ситниот инвентар, резервните делови, прехранбените производи и пијалаците, а заштитата и правилната употреба се обезбедува со издавање на документ/реверс за лично задолжување на вработените, со цел намалување на ризикот од нивната несоодветна употреба;
- со извршената ревизија на интерните акти, воспоставениот информациски систем, пропишаната организациона структура и системот на **интерни контроли во информатичката технологија** кои ги применува СОЗР, ги констатиравме следните состојби:
 - со актот за систематизација на работните места во СОЗР има предвидено одделение за ИТ со вкупно 7 вработени, од кои пополнети се 4 работни места;
 - има пропишано **Процедура за ИТ поддршка** со која се дефинираат активностите кои ги врши одделението за ИТ поддршка за потребите на СОЗР, при користење и пристап до ресурсите во ИТ системот;

По доставување на Нацрт извештајот, од страна на СОЗР доставени се следните акти:

- Правилник за определување на обврските и одговорностите на администраторот на информатичкиот систем и овластените лица број 03-1141/6 од 21.11.2011 година;
 - План за создавање на систем на технички и организациони мерки за обезбедување на тајност на податоците број 03-1141/3 од 21.11.2011 година;
 - Правилник за пријавување, реакција и санирање на инциденти во СОЗР број 03-1141/5 од 21.11.2011 година и
 - Правилник за начинот на поништување на документите, како и начинот на уништување, бришење и чистење на медиумот во СОЗР број 03-1141/4 од 21.11.2011 година и
 - ИТ Стратегија на СОЗР 2015-2018 број 02-1277/1 од 23.02.2015 година;
- во делот на водењето на деловните книги, обработката на податоците и контролата на внесените податоци во информациските системи, ревизијата утврди дека воспоставена е распределба на надлежностите во апликациите за финансиско работење, како и при користењето на апликацијата за финансиско сметководство се вградени одредени контроли за пристап до апликацијата и податоците. Резервна копија

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

(backup) на податоците од областа на финансиското работење на СОЗР се чува на посебен медиум.

Податоците од финансиското работење од минати години се заклучени и не постои можност да бидат променети. Поради хардверските капацитети на системот за финансиско сметководствената евиденција, податоците од минати години во електронска форма на надворешен медиум се префрлаат само на една локација, од страна на администраторот на апликациите, што доведува до неможност вработените кои ги користат апликациите да имаат постојан пристап до истите.

Наведените состојби упатуваат дека во СОЗР контролите, како компонента на финансиското управување и контрола, се воспоставени преку донесените пишани процедури, дадените овластувања, одобрувања и поделба на надлежности во извршувањето на работните активности, контролите за пристап до ресурсите и контролите во информатичкиот систем.

2.1.4. Информации и комуникации

Информациите и комуникациите, како компонента на внатрешната контрола, опфаќаат: утврдување, собирање и распределување на доверливи и сигурни информации со кои се овозможува секое одговорно лице да преземе соодветна одговорност, ефективна хоризонтална и вертикална комуникација на сите хиерархиски нивоа во субјектот, како и надворешна комуникација. Раководителите и вработените треба да добиваат и пренесуваат информации неопходни за извршување на задачите, со цел да се обезбеди стабилно финансиско управување и ефективно следење и утврдување на ризичните состојби пред нивното настанување.

Со извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги утврди следните состојби:

- во СОЗР развиен е систем на добивање и пренос на **информации**, како и **внатрешна комуникација**, хоризонтална и вертикална (комуникација на сите хиерархиски нивоа во субјектот), усно како и писмено, преку електронска пошта. Внатрешната комуникација во СОЗР се одвива преку колегиум со присуство на раководителите на секторите, неформално по пат на секојдневни работни средби состаноци, како и по електронски пат, преку креирање на e-mail за секој вработен;
- Директорот на СОЗР има обврска¹ да го спречува ризикот од неправилности, сомнежи и измами и да презема активности против

¹ член 50 од ЗЈВФК и Уредбата за постапката за спречување на неправилности, начинот на меѓусебната соработка, формата, содржината, роковите и начинот за известување за неправилностите (Службен весник на РМ 63/2011)

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

1. _____
2. _____
3. _____

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

истите. Вработените, покрај комуникацијата која ја остваруваат во однос на постигнувањето на целите за кои се одговорни, треба да известуваат и за сомнежите за неправилности, согласно процедурата утврдена со ЗЈВФК. СОЗР нема назначено лице задолжено да известува за неправилности, поради што во текот на ревизијата директорот со решение назначи лице да известува за постоење/непостоење неправилности и сомнежи за измами или корупција при користење на јавните средства.

Наведените состојби упатуваат дека системот на информации и комуникации во СОЗР е воспоставен и функционира согласно големината/комплексноста и природата на активностите на СОЗР и истиот обезбедува веродостојни, навремени и релевантни информации, кои имаат влијание врз донесувањето на соодветни одлуки од страна на раководството на СОЗР како и овозможуваат воспоставување и спроведување на ефективна и ефикасна внатрешна контрола.

2.1.5. Мониторинг

Мониторингот претставува проверка на функционирањето на системот за финансиско управување и контрола, преку постојано следење, самопроцени и внатрешни ревизии.

Од извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги утврди следните состојби:

- СОЗР има донесено **Политика за квалитет**, согласно која се креира политика за професионално извршување на задачите на СОЗР и за соодветно ниво на квалитетот на услуги кон Владата на РМ и другите корисници на услуги, преку воспоставување и одржување систем на управување со квалитет кој се темели на стандардот ISO 9001:2008. Барањата од меѓународниот стандард за квалитет ISO 9001:2008 се обработени во **Прирачник за квалитет**, согласно кој раководството на СОЗР преку соодветни механизми/прегледи од страна на раководството, планирање и изведување на интерни проверки, ќе врши оценка на системот за управување. Во октомври 2014 година имплементирана е **Процедура за преиспитување на системот за управување со квалитет од страна на раководството** согласно која преиспитувањето ќе се врши најмалку еднаш годишно, по реализација на интерна проверка, како и по потреба;
- СОЗР има изготвено **Годишен финансиски извештај за 2013 година**, согласно член 47 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола. Составен дел на истиот е и Извештајот за спроведени **самопроцени** на системот за финансиско управување и контрола, во кој е извршена самопроценка на процесот – потрошувачка на гориво поединечно по возило и по полнење;

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

- обезбедена е независна и објективна оценка на системот за **внатрешна контрола** во СОЗР и од страна на внатрешната ревизија. Внатрешниот ревизор има изготвено Извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешната ревизија, како дел од Годишниот финансиски извештај за 2013 година (детално образложено во точка 3). Исто така, делумно се спроведени и препораките од надворешните ревизии извршени во претходен период.

Погоре наведените состојби укажуваат дека директорот на СОЗР има преземено активности во однос на следење, самопроценка и внатрешна ревизија (мониторинг) на финансиското управување и контрола, што овозможува следење и оценка на внатрешните контроли, како и уверување дека истите придонесуваат кон остварување на целите на СОЗР.

2.2 Функционирање на процесите: утврдување на ефективноста на системот на интерни контроли при спроведувањето на набавките и плаќањата и заштита на средствата и обврските (инвентарисување на средствата и обврските)

2.2.1. Системот на интерни контроли во процесот на спроведување на набавките

Со увид во доставената документација, извршените тестови на усогласеност, анализи и интервјуа со одговорните лица, со цел утврдување на ефективноста на системот за планирање и спроведување на **постапките за јавни набавки**, како и следење на реализацијата на договорите за јавна набавка, ревизијата ги утврди следните состојби:

- јавните набавки се спроведуваат по постапка и начин дефинирани во Законот за јавните набавки и подзаконските акти. Имајќи ги во предвид обемот на надлежностите на СОЗР, организациона структура, буџетот со кој се финансира дејноста на СОЗР, а со цел да се покријат поголем дел од ризиците во процесот на јавните набавки, потребно е да се донесе **пишана процедура за јавни набавки**, со која јасно и прецизно ќе се дефинираат активностите за планирање, организирање и реализирање на јавните набавки, како и обврските и одговорностите на лицата кои учествуваат во спроведување на истите.
Во насока на надминување на утврдената состојба, во периодот на известување од ревизијата, директорот на СОЗР донесе процедура Процес на јавни набавки;
- согласно актот за систематизација на СОЗР, во Секторот за финансиски прашања, предвидено е **одделение за јавни набавки** со шест работни места, од кои 4 се пополнети. Вработените во одделението за јавни набавки

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

се обучени лице за јавни набавки со потврда за положен испит за лице за јавни набавки;

- процесот на јавни набавки започнува со изготвување и донесување на **Планот за јавни набавки**, врз основа на доставените потреби за набавки од секторите на СОЗР, во рамки на обезбедените финансиски средства. Во текот на 2013 година реализирани се 86% од сите постапки кои се предвидени во планот за јавни набавки, што укажува дека проценката на потребите за набавки во тековната година е во рамките на расположливите извори на финансирање;
- **спроведувањето на постапките за јавни набавки** вообичаено се врши од комисија за јавни набавки за секоја постапка поодделно, како и административно - стручна помош од лице обучено за јавни набавки;
- согласно актот за систематизација на работните места на СОЗР, **следењето на реализација на доделените договори** за јавни набавки во однос на количината и цената ја вршат лица распоредени во секторот кој ја иницира постапката за јавна набавка, кои имаат обврска да го известат раководителот на сектор доколку договорот е исполнет до 70%, со цел да се иницира нова постапка за јавна набавка. Реализацијата/исполнувањето на вредноста на склучените договори се следи исто така и од страна на лица вработени во секторот за комерцијални работи. Со примена на ревизорски техники, констатиравме дека и покрај тоа во мал дел од склучените договори постои надминување на вредноста на истите;

Со примена на ревизорски техники, извршивме избор на примерок во кој беа опфатени 28 постапки за јавни набавки, кои целосно се реализирани во 2013 и 2014 година, а по склучени договори во период од 2012 до 2013 година. Со извршениот увид на постапките, ревизијата ја констатира следнава состојба:

- во текот на 2012 и 2013 година, од страна на СОЗР, спроведени се осум постапки за јавни набавки врз основа на критериумот економски најповолна понуда. Согласно член 161 став 4 од ЗЈН и Методологија за изразување на критериумите во бодови, договорниот орган е должен во тендерската документација да даде објаснување како ќе ги вреднува и применува елементите на критериумот економски најповолна понуда (цена и квалитет). Комисиите за јавни набавки, поткритериумите на елементот квалитет, не ги дефинирале прецизно во тендерската документација. Истакнуваме дека, со измените во Законот за јавни набавки, почнувајќи од 01.05.2014 година критериум за доделување на договор за јавна набавка е најниската цена. Кај набавката на услуги од интелектуален карактер, како и во случаи каде што заради специфичност на предметот на договорот не е можно прецизно да се утврди квалитетот или други елементи како минимални услови од техничките спецификации,

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

критериум за доделување на договор за јавна набавка може да биде економски најповолна понуда, за што потребно е да се обезбеди согласност од Советот за јавни набавки. Исто така, критериумот економски најповолна понуда задолжително се користи во постапката со конкурентен дијалог и во случај на алтернативни понуди;

- во текот на 2013 година СОЗР спровела постапка за набавка на услуга изведување на градежни и градежно занаетчиски работи за реконструкција на фасадата и илуминација на објект, по договор број 17-37/24 од 19.04.2013 година, како и постапки за стручен и проектантски надзор по предметната набавка. Договорните страни постигнале согласност договорните обврски по овие договори да завршат за 12 месеци. Со извршениот увид во досиејата по спроведената постапка, склучените договори, извештаите од стручниот надзор и доставените времени ситуации, заклучно со месец август 2014 година, утврдена е следната состојба:

- по истекот на 19 месеци од воведувањето на изведувачот во работа градежните работи сеуште траат, а доставената предмер пресметка е реализирана 66%;
- договорот за вршење на стручниот надзор по истекот на 12 месеци е продолжен со анекс договор за дополнителни 8 месеци. Со тоа СОЗР се обврзала, заради задоцнување на изведувањето на градежните работи на објектот на Владата, за непроменет обем на работа на име стручен надзор, да исплати дополнителни 1.680 илјади денари. Овие трошоци, согласно член 9 од Договорот за изведување на градежни и градежно занаетчиски работи, СОЗР потребно е да ги наплати од изведувачот, по завршување на работите.

Имајќи во предвид дека договорот за изведување на градежни и градежно занаетчиски работи не е реализиран во целост, односно реализиран е 66%, постои можност за негово дополнително продолжување;

- договорот за вршење на проектантски надзор истекол на 10.09.2014 и важноста на истиот не е продолжена. Проектантот не постапувал согласно обврската предвидена во член 5 од склучениот договор за проектантски надзор редовно да изготвува писмен извештај за извршената проверка со оценка на усогласеноста на градбата со проектната документација и условите за градење.

Со примена на ревизорски техники, констатиравме дека извештаите се доставуваат по целосна реализација на градбата на објектите;

- во 2012 година, во СОЗР спроведена е постапка за јавна набавка и склучен е договор за изведување на градежни и градежно- занаетчиски работи за изградба на административен објект број 15-347/3 од 01.02.2012 година.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Согласно склучениот договор, изведувачот се обврзал работите - предмет на договорот, да ги изврши во рок од 20 месеци, од денот на воведување во работа и во согласност со донесениот динамички план. Изградбата на објектот не се извршува согласно утврдената динамика на градење, поради што по истекот на рокот за изградба, договорот за изведување на градежните работи е реализиран само 26%. Во септември 2013 година, СОЗР доставува Известување до изведувачот и стручниот надзор за привремен прекин на работата на изградбата на градежниот објект. До периодот на извршување на ревизијата, не е продолжена реализацијата на договорот;

- со извршениот увид во постапката за набавка на услуги за редовно одржување на хигиена на работни простории и дворни површини, тековно одржување на објектите, обезбедување на ПП заштита на објекти, дактилографски услуги и оперирање со ТТ - центри на објектите на Државната управа и подрачните организациони единици на Министерствата за период од три години, ревизијата ја констатира следната состојба:
 - избраниот економски оператор доставил банкарска гаранција на вредноста на месечното извршување на услугата, наместо банкарска гаранција од 5% од вредноста на договорот;
 - со основниот договор СОЗР ги има утврдено институциите кои ќе ги користат услугите предвидени со основниот договор, со дефинирана корисна површина. Во текот на реализацијата на договорот, се јавува потреба од проширување на бројот на институции, кои ги користат услугите (изградба на нови објекти за дел од органите на државна управа и нови институции согласно промените во законската регулатива), поради што склучени се 39 анекс договори со кои е извршена промена на веќе утврдената површина во основниот договор. Дел од институциите плаќањето на трошоците го вршат самостојно, а кај дел трошоците паѓаат на товар на СОЗР. Со ваквиот начин на реализација на договорот, се создава ризик со склучените анекс договори, да се надмине вредноста на основниот договор.

Наведените состојби упатуваат дека со извршениот увид во начинот на планирање, спроведување и реализација на избраниот примерок од спроведени постапки за јавни набавки, воспоставен е систем на интерни контроли кои во најголем дел овозможува почитување на законските одредби кои се однесуваат на: изготвување на годишен план за јавни набавки, започнување на постапката за доделување на договор за јавна набавка, изготвување на одлука за утврдување на потребата од јавна набавка, изработка на тендерска документација, спроведување на постапките, изготвување, известување и објавување на одлуката за избор/поништување, изготвување на договор за јавна набавка, како и

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

нивна реализација, со можност од зајакнување на контролните механизми при реализацијата на склучените договори.

2.2.2. Системот на интерни контроли во процесот на плаќање

Со ревизија на ефективноста на системот на интерни контроли во процесот за плаќање треба да се обезбеди уверување за точноста и навременоста на исплатата и истата да е извршена за примените добра и услуги, да е во согласност со договорот и да е на соодветен добавувач.

Со извршениот увид во документацијата, извршените интервјуа и анализи, ревизијата го утврди следното:

- СОЗР има изготвено интерен акт-Упатство за евидентирањето, за движењето, за начинот на контрола и плаќањето на фактури и ситуации, како интерен акт со кој се пропишува процесот на прием, одобрување, евидентирање, контрола и плаќање на финансиските документи;
- со увид во воспоставениот систем на интерни контроли во процесот на плаќање на фактурите утврдивме дека воспоставените контроли при прием и архивирање на фактурите, комплетирање, контрола и одобрување на сметководствената документација и плаќање по истата функционираат. Плаќањето се врши по извршена ex-ante финансиска контрола. Контролата на финансиската документација по извршеното плаќање, согласно воспоставената пракса, се врши во одделението за сметководство и плаќање, за што се става печат “платено” (детално образложено во точка 2.1.3.).

Во процесот на плаќање на набавките, ревизијата констатира дека воспоставените контроли се доволни за потврдување на настанувањето, вреднувањето, постоењето и плаќањето на обврските кон добавувачите.

2.2.3. Инвентарисување на средствата и обврските

СОЗР има пропишано систем на контроли со кој се покриени активностите за организирање, спроведување и известување за резултатите од извршениот попис на средствата и обврските, но истите не се во целост спроведени при вршење на пописот, што создава ризик од нецелосно почитување на законските одредби за правилно спроведување на процесот на инвентарисување/попис на средствата и обврските.

Со цел оценка на ефикасноста на системот на интерни контроли во процесот на инвентарисување на средствата и обврските, односно добивање на уверување дека се преземени потребните мерки и активности за негово навремено, квалитетно и сеопфатно извршување, усогласување на сметководствената со фактичката состојба, како и изготвување на извештај од

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

извршениот попис, прифатен од одговорното лице на СОЗР, ревизијата изврши тестови на усогласеност и примени ревизорски техники за контрола на извршениот попис, при што ги утврди следниве состојби:

- пописот на средствата и обврските на СОЗР се врши согласно одредбите од Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници и Правилникот за сметководството за буџетите и буџетските корисници. Во текот на 2013 донесени се повеќе Упатства за организирање и вршење на попис, како интерни акти со кои се пропишува начинот на организирање и вршење на попис, роковите за вршење на попис и усогласување на сметководствената со фактичката состојба;
- директорот на СОЗР со Одлука формира комисији за вршење попис, врз основа на која има донесено решенија за формирање на централна комисија и 11 поодделни комисији за вршење попис на средствата и изворите на средствата, побарувањата и обврските на СОЗР. Во решенијата утврдено е и рокот за изготвување и доставување на пописните листи и извештаите за попис. Пописот се спроведува согласно поединечни Планови за вршење на попис;
- пред отпочнување на пописот, од страна на секторот за финансиски прашања утврдена е состојбата во аналитичката евиденција и извршено е усогласување на материјалната со сметководствената евиденција, по што пописната комисија во координација со секторот за финансиски прашања, има извршено подготовки за понатамошните активности за спроведување на пописот;
- од страна на пописните комисији изготвени се пописни листи за материјалните средства, материјалите, резервните делови и ситниот инвентар, кои заедно со поединечните извештаи, се доставени до централната пописна комисија;
- од извршениот увид на целокупната документација за **земјиштето** евидентирано во сметководствената евиденција на СОЗР ревизијата ја утврди следнава состојба:
 - СОЗР не располага со имотни листови како документ за сопственост за 88% од земјиштето евидентирано во сметководствената евиденција;
 - во извештајот за попис на земјиштето на комисијата за попис на земјиште и на централната пописна комисија, не е констатирана вредноста на земјиштето, евидентирана во сметководствената евиденција;
 - во текот на 2013 година на СОЗР, со Одлуки на Влада на РМ, и е доделено на трајно користење градежно земјиште за кое, до денот

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

на ревизијата, не е утврдена вредноста и не евидентирано во сметководствената евиденција. Доделеното земјиште е искажано во пописните листи без вредност;

- од извршениот увид на целокупната документација за **градежните објекти**, ревизијата ја утврди следнава состојба:
 - СОЗР не располага со имотни листови како документ за сопственост за 54% од градежните објекти евидентирани во сметководствената евиденција.
Во насока на надминување на ваквата состојба, започната е постапка за легализација на дел од објектите, со цел преку мерења на деловните објекти, изработка на елаборати и доставување барања за упис до Агенцијата за катастар на недвижности, да се обезбедат имотни листови, како доказ за правото на сопственост/користење;
 - исто така, СОЗР во сметководствената евиденција има евидентирано објекти (поранешни полициски станици и воени објекти) за кои нема комплетна документација за сопственоста/користењето од страна на друг субјект, ниту за вредноста на истите. И покрај дадената препорака во конечниот извештај на овластениот државен ревизор за 2008 година, за преземање на мерки и активности за надминување на состојбата, до денот на ревизијата, дел од овие објекти се уште се во сметководствената евиденцијата. За надминување на состојбата, доставена е информација до надлежни институции, за превземање на заеднички активности за утврдување на сопственичкиот статус на истите;
- СОЗР во вонбилансната евиденција има евидентирано **објекти од времен карактер**, поради што истите не се запишани во катастарската евиденција на недвижностите. Во текот на 2010 година СОЗР доставува Информација до Владата за состојбата со евиденцијата на објектите со кои располага, односно стопанисува СОЗР, врз основа на која Владата носи заклучоци за постапување на надлежните министерства за надминување на состојбата со времените објекти. До денот на ревизијата состојбата не е надмината;
- при пописот на **опремата** пописната комисија ја утврдила фактичката состојба по организациони единици и изготвила пописни листи кои содржат само количини по попис, без вредносни показатели поединечно за секое средство. Врз основа на извршениот физички попис и усогласувањето со сметководствената евиденција, пописните комисији ја утврдиле следнава состојба:

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

- дел од опремата се наоѓа на користење кај други државни органи, поради што во 2014 година со Одлука на Влада на РМ, истата е предадена на трајно користење кај корисниците;
 - кај дел од опремата дадена на користење на други државни органи во минати години, утврден е кусок за кој пописната комисија не била во можност да ја утврди причината за негово настанување, поради што состојбата е констатирана во Извештајот за извршен попис, но не се преземени соодветни мерки и активности по тој основ;
- со пописот за 2013 година, не се опфатени **нематеријалните средства** - софтвери и патенти кои ги користи СОЗР, како и **инвестициите во тек** ;
 - при пописот на **девизните средства** во благајната, истите не се пресметани по средниот курс на Народната банка на Република Македонија објавен на 31 декември;
 - по завршување на активностите, изготвени се извештаи за резултатите на извршениот попис од поодделните пописни комисиии, како и **извештај од централната пописна комисија** и истиот е усвоен од страна на директорот во законски утврдениот рок. Извештајот содржи одредени забелешки и предлози за преземање понатамошни активности по спроведениот попис (евиденција на кусоците и вишоците по попис, реализација на предложените расходи и сл.).
Во текот на 2014 година по спроведениот попис преземени се следниве активности:
- донесени се Одлуки на Влада на РМ за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на органите на државната управа за опремата каде фактички се наоѓа на користење;
 - Согласно Упатството за начинот и постапката на расходување на неупотребливи ствари, расходувањето во СОЗР го врши Комисија за расходување. Врз основа на Предлог листа за расход, Комисијата извршила увид на стварите и изготвила Записник, врз основа на кој Директорот на СОЗР донел решение за расход со кое е извршено физичко отстранување на расходуваните ствари;
 - во извештајот од извршен попис констатирани се кусоци и вишоци по вработени, врз основа на кои изготвени се решенија за надоместок на кусок/вишок по вработен;
- во текот на ревизијата донесен е Правилник за сметководствените политики, со кој се уредуваат сметководствените политики на СОЗР кои се применуваат во водењето на сметководството, деловните книги и сметководствените документи, признавањето на приходите и расходите, проценка на билансните позиции, амортизација, ревалоризација, начинот

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

на спроведување на попис, во насока на обезбедување точно, вистинито, навремено и сеопфатно искажување на податоците во финансиските извештаи.

Наведените состојби упатуваат на нецелосна покриеност на ризиците со воспоставените контроли во процесот на инвентарисување на средствата и обврските, што може да има влијание врз реалноста и објективноста на позициите во Билансот на состојба на 31.12.2013 година.

3. Внатрешна ревизија:

Во рамките на ризичната област која третира прашања од **Внатрешната ревизија** извршени се истражувања со цел да се даде одговор на повеќе ревизорски прашања поврзани со слабости, недоречености и потенцијални ризици во оваа област.

Во функција на градење на одговори зад секое од поставените прашања, утврдени се следните состојби и дадени се образложенија:

3.1. Стандардите и методологијата за извршување на внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија треба да се извршува во согласност со Стандардите за професионално извршување на внатрешната ревизија, Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, подзаконските акти донесени врз основа на овој закон, повелбата за внатрешна ревизија и интерните акти на субјектот од јавниот сектор усогласени со овој закон. Целта на внатрешната ревизија е на раководителот на субјектот од јавниот сектор да му обезбеди независно разумно објективно уверување и совет со цел подобрување на работењето на субјектот и зголемување на ефективноста на системите за внатрешна контрола.

Со извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги утврди следните состојби:

- внатрешниот ревизор е запознаен со стандардите и методологијата за професионално извршување на ВР, Етичкиот кодекс за внатрешни ревизори и Прирачникот за ВР, кои треба да ги применуваат во извршувањето на ревизиите. Во 2011 година, директорот на СОЗР и раководителот на ЕВР имаат изготвено и потпишано повелба за внатрешна ревизија, согласно Правилникот за повелба за ВР и истата е доставена до ЦЕХ;
- внатрешниот ревизор врши работи и работни задачи кои исклучиво произлегуваат од функцијата на ВР, без ограничување на делокругот во своето работење. Истиот нема посетувано обуки организирано од

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Централната единица за хармонизација на внатрешна ревизија за негово професионално усовршување и надградување;

- во текот на 2014 години СОЗР има изготвено **Правилник за начинот на вршење на работите на внатрешна ревизија во Службата за општи и заеднички работи на Владата на Република Македонија**, со која се утврдуваат стандардите за извршување на ревизијата, со цел професионално извршување на внатрешната ревизија и доследна примена на Меѓународните атрибутивни стандарди и стандардите за изведба на Институтот за внатрешни ревизори.

Наведените состојби упатуваат дека во делот на стандардите и методологијата за извршување на ВР во СОЗР, создадени се услови за функционирање на ВР и остварувањето на посебните и општите цели на СОЗР.

3.2. Организациона поставеност и кадровска екипираност на внатрешна ревизија

Раководителот на субјектот, има обврска да воспостави единица за внатрешна ревизија која ќе биде организациски и функционално независна и директно и единствено одговорна на раководителот на субјектот од јавниот сектор, а работењето на внатрешните ревизори да се извршува стручно и професионално.

Со извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги утврди следните состојби:

- во СОЗР, согласно актот за организација/систематизација формирана е Единица - внатрешна ревизија (ЕВР), со предвидени 4 работни места, од кои пополнето е едно и истата е организационо и функционално независна во однос на другите организациони единици во планирањето и извршувањето на внатрешната ревизија, како и за известувањето. ЕВР директно и единствено одговорна на директорот на СОЗР.

Врз основа на добиените податоци, критериумите предвидени во законската регулатива и извршената анализа од аспект на кадровска екипираност на ЕВР, ревизијата констатира дека постои можност истата да биде организирана со најмалку четири внатрешни ревизори и раководител на единицата за внатрешна ревизија, кое се однесува на субјекти од јавниот сектор кај кои просечниот буџет/финансиски план во последните три години изнесувал најмалку 2 милијарди денари;

- со цел зајакнување на капацитетите на Одделението за внатрешна ревизија и зголемување на ефикасноста на внатрешната ревизија, преку пополнување на систематизираните работни места, во текот на известувањето на ревизијата, СОЗР достави барање до надлежното министерство, за вработување на два внатрешни ревизори;

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

- во периодот предмет на ревизија, не е извршена супервизија на квалитетот на работењето на ЕВР од страна на ЦЕХ, во делот на примената на методологијата и стандардите за работа на ЕВР.

Наведените состојби упатуваат дека организационата поставеност на ВР во СОЗР и кадровска екипираност овозможува, соодветно функционирање на ВР. Имајќи ги во предвид обемот на надлежностите на СОЗР, како и буџетот со кој се финансира дејноста на СОЗР, а со цел зајакнување и зголемување на ефикасноста на внатрешната ревизија, сметаме дека постои потреба од кадровско доекипирање на истата.

3.3. Планирање на внатрешната ревизија

Раководителот на Единицата за внатрешна ревизија согласно Стандардите за професионално извршување на внатрешната ревизија и Законот за јавна внатрешна финансиска контрола има обврска да изготвува планови врз основа на проценка на ризик за да ги определи приоритетите на активноста на внатрешната ревизија согласно целите на субјектот. Планирањето на внатрешна ревизија се извршува врз основа на стратешки план за период од три години, годишен план и план за поединечна ревизија.

Со извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги утврди следните состојби:

- раководителот на ЕВР врз основа на сопствена проценка на ризиците има донесено Стратешки план за период 2013-2015 година, со кој се определени приоритетните активности на внатрешната ревизија согласно целите на СОЗР;
- со годишниот план за 2013 година планирани се пет ревизии. Реализирани се две ревизии и една дополнителна ad hoc ревизија, за која е извршено изменување и дополнување на Годишниот план за ревизија, меѓутоа истиот не е одобрен од раководителот на субјектот и не е доставен до ЦЕХ;
- од страна на раководителот на ЕВР изготвен е Извештај за извршени ревизии и активности на внатрешната ревизија за 2013 година, како дел од Годишниот финансиски извештај за 2013 година на СОЗР, кој согласно ЗЈВФК, е доставен до ЦЕХ.

Наведените состојби упатуваат дека во делот на планирањето на внатрешната ревизија не постојат ризици, односно воспоставен е систем кој овозможува непречено функционирање и развој на ВР.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

3.4. Извршување и известување на внатрешната ревизија

Согласно ЗЈВФК и Правилникот за начинот на извршување на внатрешната ревизија и начинот на известување за ревизијата, внатрешната ревизијата се извршува со утврдување, анализирање, проценка и документирање на податоците, доволни за давање на стручно мислење за поставените цели. За секоја извршена ревизија се изготвува ревизорски извештај во писмена форма. Внатрешните ревизори во ревизорскиот извештај му обезбедуваат на раководителот на субјектот и на раководителот на ревидираната организациона единица уверување за функционирањето на ревидираните системи и процеси и системот за финансиско управување и контрола и ги наведуваат сите нерегуларности, неусогласености и недостатоци.

Со извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги утврди следните состојби:

- во текот на 2014 година СОЗР донела Упатство за начинот на извршување и начинот за известување за ревизија со кое се уредува начинот на извршување на работите и начинот на известување за ревизијата во Одделението за внатрешна ревизија;
- во текот на 2013 година, извршени се вкупно три ревизии и тоа: две ревизии на усогласеност (регуларност) и една ad hoc дополнителна ревизија на регуларност. Секоја поединечна ревизија е реализирана согласно стандардите и методологијата за нивно извршување: внатрешните ревизори имаат писмо за овластување, се одржува првичен состанок помеѓу внатрешните ревизори и раководителот на организационата единица предмет на ревизија, планот и програмата за секоја ревизија ги содржат елементите предвидени со Правилникот за извршување на ВР и начинот на известување за ревизијата, по изготвување на Нацрт извештајот се одржува завршен состанок со раководството на ревидираниот субјект/организациона единица на кој се презентираат констатираните состојби и се постигнува согласност за наодите на ревизијата и за имплементација на препораките. Во прилог на Претходниот извештај се испраќа и акциски план за спроведување на препораките. По претходните извештаи изготвени се Конечни извештаи.

Наведените состојби упатуваат на заклучок дека во делот на извршување и известување на ВР, воспоставен е систем кој овозможува нејзино непречено функционирање и развој, а со тоа и минимизирање на слабостите и подобрување на ефикасноста на работењето на субјектот.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

3.5. Мониторинг и имплементација на препораките

Внатрешните ревизори во ревизорскиот извештај даваат препораки за подобрување на моменталната состојба, минимизирање на слабостите и подобрување на ефикасноста на работењето. ЕВР води евиденција на препораките со цел да има целосни и актуелни информации за нивното спроведување.

Со извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, констатиравме во текот на 2013 година спроведени се три ревизии, дадени се пет препораки, од кои три препораки се спроведени.

За спроведувањето на препораките утврдени со акцискиот план, раководителот на ЕВР преку други алтернативни методи (формирање на привремени комисии и одржување на стручни колегиуми), добива информации за степенот на имплементација на препораките. На тој начин ЕВР води евиденција на препораките и изготвува Преглед на степенот на спроведување на препораките.

Ваквата состојба овозможува ЕВР да прибавува целосни информации за спроведување на препораките и дава свој придонес во унапредувањето на работењето и остварувањето на целите на субјектот.

ЗАКЛУЧОК:

Одговорното лице на СОЗР има обврска за преземање мерки, политики и конкретни активности за пропишување на подзаконските и интерните акти, донесување и имплементација на процедурите за финансиско управување и контрола (планирање, извршување, мониторинг и известување) и внатрешната ревизија кои претставуваат предуслов за воспоставување на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија.

Со извршената ревизија на финансиско управување и контрола во СОЗР констатиравме дека: донесен е стратешки план, пропишани и имплементирани се контроли, согласно воспоставената пракса и интерните акти извршено е разграничување на одговорностите и овластувањата, воспоставени се контролни активности за редовно следење, усогласување и одобрување на евиденциите со соодветните документи, изготвена е ИТ Стратегија на СОЗР, воспоставена е внатрешна ревизија, што упатува дека делумно се преземени потребните активности за воспоставување и обезбедување на ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија за непречено остварување на целите на СОЗР.

Постојат можности за подобрување на функционирањето и развојот на системот на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија во

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

делот на продолжување на отпочнатите активности за изготвување на Стратегија за управување со ризиците, продолжување на отпочнатите активности за измена и дополна на пишаните процедури, со цел стекнување на сертификат за ISO стандардот, имплементација на Стратегијата за ИТ за развој на информацискиот систем на СОЗР, реализација на одредбите од склучените договори, спроведување на пописот на средствата и обврските согласно законската регулатива.

ПРЕПОРАКИ:

Како резултат на спроведената ревизија, а со цел да дадеме придонес во функција на отстранување на констатираните неправилности како и подобрување и унапредување на системот за финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија, ги предвидовме следните препораки:

Одговорното лице на СОЗР да ги преземе следните мерки и активности:

1. Да продолжат отпочнатите активности за донесување на стратегија за управување со ризици, како документ кој ќе придонесе за зајакнување на системот на финансиското управување и контрола во СОЗР.
2. Да продолжат отпочнатите активности за измена и дополна на донесените процедури, со цел стекнување со сертификатот за квалитет ISO 9001:2008 од страна на сертификационо тело.
3. Да продолжат отпочнатите активности за имплементација на Стратегијата за информатичка технологија за развој на информацискиот систем на СОЗР.
4. Да продолжат отпочнатите активности за имплементација на процедурата за процесот на јавните набавки.
5. Спроведувањето на пописот на средствата и обврските да се врши согласно законската регулатива.
6. Да се продолжи со започнатите активности за пополнување на работните места предвидени во Одделението за внатрешна ревизија, со цел зголемување на ефикасноста на внатрешната ревизија, како и процена за превземање на активности за кадровско доекипирање на сектор за финансиски прашања.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор
